

Briuselis, 2012 11 30
COM(2012) 713 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Adrijos ir Jonijos jūrų strategija

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Adrijos ir Jonijos jūrų strategija

Adrijos jūra ir su ja besiribojanti Jonijos jūra, plytinčios Šiaurės Viduržemio jūros centrinėje dalyje, yra svarbus Europos jūrų ir jūrininkystės regionas. Stojimo į ES perspektyva rodo, kad ir toliau intensyvės laisvas žmonių, prekių ir paslaugų judėjimas. Pakrančių zonoms vis didesnę grėsmę kelia klimato kaita ir jos poveikis. Pakrančių valstybės iki šiol turi skirtingą tvaraus jūrų ir pakrančių zonų vystymosi užtikrinimo patirtį, su tuo susijusias technines galimybes, finansinius išteklius, skiriasi ir tų valstybių techninės šios srities žinios.

Jūros, salos ir pakrančių regionai yra sudėtingos ir tarpusavyje susijusios sistemos. Todėl nenuostabu, kad Adrijos ir Jonijos jūrų regiono valstybės nusprendė paspartinti savo bendradarbiavimą pradėdamos nuo jūrų – pagrindinio bendro jų gamtos turto.

IŽANGA

(1) Tikslai

Šiame komunikate vertinamas poreikis ir galimybės Adrijos ir Jonijos jūrų regione vystyti su jūra susijusią veiklą ir nustatoma sistema, pagal kurią bus siekiama iki 2013 m. parengti nuoseklią jūrų strategiją ir atitinkamą veiksmų planą. Jei ES valstybės narės nuspręstų paprašyti Komisijos parengti Adrijos ir Jonijos jūrų regionui skirtą ES strategiją, ji galėtų būti pirmoji ES makroregioninės strategijos, apimančios papildomas sritis, sudedamoji dalis.

Strategijoje bus nustatyti perspektyvūs veiksmai ir bendros iniciatyvos, kuriais bus sprendžiami tarpvalstybiniai uždaviniai ir ieškoma tarpvalstybinių galimybių – tai pasiekti galima tik bendru įsipareigojimu. Strategija bus siekiama pasinaudoti esamais ištekliais, teisės aktais ir struktūromis ir taip paskatinti kurti tarpvalstybines partnerystes ir pagal svarbą suskirstyti tikslus, kuriems įgyvendinti bus galima suburti vietos, regionų ir nacionalinius dalyvius, kad pagal strategijos „Europa 2020“ prioritetus būtų imamasi kryptingų veiksmų.

Taikant pažangų valdymą šios strategijos įgyvendinimas gali tapti svarbiu ekonomikos veiksmu be jokių papildomų lėšų. Be to, ši strategija padės geriau parengti projektų paraiškas ir koordinuoti tų projektų finansavimą bei vykdymą, visų pirma siekiant veiksmingiau panaudoti lėšas pagal naująją 2014–2020 m. finansinę programą. Jūrų projektai gali būti finansuojami pagal įvairias ES programas ir finansines priemones, atsižvelgiant į paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių valstybių narių gebėjimus. Tai galėtų būti ERPF, SF, ESF, EŽF¹ ir kitos esamos (pvz., 7BP² ir LIFE+³) bei būsimos (pvz., Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir EJRŽF⁴) finansavimo programos ir priemonės. Be to, reikia sutelkti PNPP⁵ lėšas, kad šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės galėtų prisidėti prie būsimų veiksmų. Yra

1 Europos regioninės plėtros fondai, Sanglaudos fondas, Europos socialinis fondas, Europos žuvininkystės fondas.

2 Būsimoji bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“.

3 Aplinkos finansinė priemonė.

4 Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondas.

5 Pasirengimo narystei pagalbos priemonė.

ir kitų galimų finansavimo šaltinių, pvz., tarptautinės finansų įstaigos, be to, finansavimą galima skirti pagal Vakarų Balkanų investicijų programą (VBIP) arba naudotis nacionaliniais, regioniniais ir vietos ištekliais ir pritraukti privačių investicijų. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kaip visas šias priemones veiksmingai suderinti strateginėje programoje. Jei tam tikro projekto finansavimas gali būti laikomas valstybės pagalba, dėmesys bus skiriamas ir konkurencijos taisyklėms.

Šia strategija bus sudarytos sąlygos ekonomikos augimui, nes ja bus remiama tvari ir atsakinga ilgalaikė žvejybos veikla, siekiama išsaugoti gerą jūrų aplinkos būklę ir sukurti saugesnę jūrų erdvę. Ji taip pat padės spręsti horizontaliuosius klausimus, pvz., kaip veiksmingai prisitaikyti prie klimato kaitos poveikio. Tai paskatins pažangų, tvarų ir integracinį jūrų ekonomikos augimą ir padės siekti strategijos „Europa 2020“⁶ tikslų.

(2) Geografinė aprėptis

Adrijos ir Jonijos⁷ jūros jungia septynių šalių teritorijas: trijų ES valstybių narių (Graikijos, Italijos ir Slovėnijos), vienos stojančiosios valstybės (Kroatijos), vienos šalies kandidatės (Juodkalnijos) ir dviejų potencialių šalių kandidačių (Albanijos ir Bosnijos ir Hercegovinos). Dar viena šalis kandidatė, Serbija, yra viena iš aštuonių Adrijos ir Jonijos iniciatyvų⁸ įgyvendinančių šalių. Kitos to regiono valstybės taip pat politiškai ir ekonomiškai suinteresuotos jūrininkystės veikla Adrijos ir Jonijos jūrose, todėl atskirais atvejais jas būtų galima įtraukti į konkrečią veiklą.

(3) Aplinkybės

Dabartinį platų Adrijos ir Jonijos jūrų pakrančių valstybių bendradarbiavimą iš dalies reikėtų sieti su vykdomomis europinėmis programomis, pvz., PNPP tarpvalstybinio bendradarbiavimo Adrijos jūros regione programomis ir būsimomis tam regionui skirtomis programomis, ir iš dalies su kitomis iniciatyvomis, pvz., Adrijos ir Jonijos jūrų iniciatyva.

Šiame komunikate numatoma sistema, pagal kurią integruota jūrų politika būtų pritaikyta prie Adrijos ir Jonijos jūrų ir pakrančių teritorijų gamtos išteklių poreikių ir potencialo, taip pat socialinės ir ekonominės struktūros. Taryba savo 2011 m. gruodžio mėn. išvadose dėl integruotos jūrų politikos išreiškė paramą „*prie Adrijos ir Jonijos jūrų esančių valstybių narių vykdomam darbui siekiant gerinti bendradarbiavimą jūrų srityje su tos zonos ES nepriklausiančiomis kaimyninėmis šalimis remiantis makroregionine strategija*“. Kaip pabrėžiama „Limasolio deklaracijoje“⁹, jūrų baseino valstybių bendradarbiavimas yra labai svarbus ES integruotos jūrų politikos kūrimo ir įgyvendinimo aspektas. Analizuojant su Baltijos jūra¹⁰, Dunojumi¹¹ ir Atlanto vandenynu¹² susijusią patirtį, galima rasti naudingų pavyzdžių ir iš jos pasimokyti. Toliau pateikiamos idėjos, kurioms pritarta per tris suinteresuotųjų šalių praktinius seminarus, surengtus 2012 m. Graikijoje, Italijoje ir Slovėnijoje.

6 COM(2010) 2020 final.

7 Šiame komunikate remiamasi Tarptautinės hidrografijos organizacijos nustatyta apibrėžtimi, kurioje nurodoma, kad pietinė Jonijos jūros riba eina nuo Tenaro kyšulio iki Pasero kyšulio.

8 AJI yra 2000 m. Ankonos deklaracija pradėto regioninio bendradarbiavimo iniciatyva. Serbija tapo AJI dalyve ir tęsia veiklą iširus Serbijos ir Juodkalnijos valstybių sąjungai.

9 2012 m. spalio 8 d. priimta už integruotą jūrų politiką atsakingų Europos ministrų ir Europos Komisijos deklaracija dėl jūrų ir jūrininkystės darbotvarkės siekiant ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo.

10 COM(2009) 248 final ir COM(2012) 128 final.

11 COM(2010) 715 final.

12 COM(2011) 782 final.

PAŽANGAUS, TVARAUS IR INTEGRACINIO AUGIMO DARBOTVARKĖS KŪRIMAS

1 KRYPTIS. Kuo geriau išnaudoti mėlynosios ekonomikos galimybes

Komunikate „*Mėlynasis augimas. Tvaraus jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybės*“¹³ Komisija aprašo Europos mėlynosios ekonomikos padėtį. Norėdamos paskatinti su jūrų teikiamomis galimybėmis susijusį ekonomikos augimą, šalys turi sudaryti tinkamas sąlygas inovacijoms ir konkurencijai, taip pat skirti dėmesį santykinai pranašesnėms sritims.

1.1 Nustatyti inovacijų ir konkurencingumo sąlygas

Norint išnaudoti jūrų ir jūrininkystės sektoriaus augimo galimybes, reikia atkreipti dėmesį į įvairius augimo veiksnius ir kliūtis. Tokie veiksniai yra administracinis paprastinimas ir derinimas, įgūdžių poreikis, moksliniai tyrimai, plėtra ir inovacijos, jūrų sektoriaus subjektų grupės, klimato kaitai atspari pažangi infrastruktūra, taip pat kvalifikuota ir judri darbo jėga. Tinkamos šių veiksnių plėtojimo sąlygos padės sustiprinti svarbiausių regiono sektorių – laivų statybos, pramoginių laivų pramonės ir logistikos – konkurencinį svertą ir paspartinti naujų verslo galimybių kūrimą. Geras Friulio-Venecijos-Džiulijos regiono jūrų sektoriaus subjektų grupės pavyzdys yra iniciatyva „Ditenave“, vienijanti aukštųjų technologijų pramonės įmones, universitetus ir regioninės valdžios institucijas.

Jei jūrų ir pakrančių erdvė bus vis labiau naudojama ekonomikos reikmėms, gali sustiprėti konkurencija dėl erdvės. Kad sprendimai būtų priimami išlaikant dėl jūrų erdvės konkuruojančių sektorių interesų pusiausvyrą, dėmesys turėtų būti skiriamas Jūrų erdvės planavimui (JEP). Panašiai ir integruotas pakrantės zonų tvarkymas (IPZV) padeda sušvelninti vis intensyvesnio pakrančių zonų naudojimo padarinius. Prioritetinis UNEP/MAP¹⁴ veiksmų planas labai padeda Barselonos konvencijos IPZV protokolą įgyvendinančioms Viduržemio jūros regiono šalims remti IPZV.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, prioritetinių vystytinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- stiprinti administracinį bendradarbiavimą siekiant supaprastinti laivininkystės formalumus ir suderinti jų laikymąsi, kaip nurodyta ES *acquis*;
- skatinti jūrų sektoriaus subjektų grupių ir mokslinių tyrimų tinklų kūrimąsi ir mokslinių tyrimų strategijos parengimą siekiant paspartinti inovacijas;
- didinti darbo jėgos judumą ir kvalifikaciją, įskaitant kvalifikacijų skaidrumą;
- taikant ekosistemomis grindžiamą metodą plėtoti JEP ir IPZV nacionaliniu ir tarpvalstybiniu lygmenimis ir kuo geriau pasinaudoti pagrindinių ES mokslinių tyrimų projektų, skirtų saugomoms jūrų teritorijoms¹⁵, rezultatais.

1.2 Svarbūs jūrų ir jūrininkystės sektoriai

1.2.1 Jūrų transportas

Adrijos ir Jonijos jūrose kertasi Europos rytų-vakarų ir šiaurės-pietų ašys, todėl per jas eina svarbūs jūrų transporto keliai. Šiaurinės Adrijos jūros dalies uostai labai svarbūs užtikrinant kai kurių vidurio Europos ir žemyninių šalių importą. Penkis šiaurinėje Adrijos jūros dalyje

13 COM (2012) 494 final, 2012 m. rugsėjo 13 d.

14 Koordinuojantis UNEP/MAP padalinys yra atsakingas už Viduržemio jūros aplinkos ir pakrančių zonos apsaugos konvencijos įgyvendinimą.

15 Pvz., 7BP projekto „Vandenynas“ COCONET dalis.

esančius uostus (Koperio, Ravenos, Rijekos, Venecijos, Triesto) vienija Adrijos jūros šiaurinės dalies uostų asociacija (angl. santr. NAPA). Kaip nustatyta kuriant ES uostų strategiją, su kuria susijusius sprendimus planuojama priimti pirmąjį 2013 m. pusmetį, Adrijos ir Jonijos jūrų uostų konkurencingumas priklauso, be kita ko, nuo:

- jų pajėgumo didinti transporto įvairiarūšiškumą jungiant jūros ir sausumos transportą. Pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę numatyti Baltijos-Adrijos ir Viduržemio jūrų transporto koridoriai padės spręsti geležinkelių ir greitkelių stokos problemą;
- veiksmingų ir aplinkai nekenksmingų operacijų.

Uostams tenka svarbus vaidmuo užtikrinant teritorinį tęstinumą ir socialinę sanglaudą. Tačiau kroviniai ir keleiviai iš vienu Adrijos ir Jonijos jūrų regiono šalių į kitas jūrų transportu vežami retai. Aplink Adrijos ir Jonijos jūras gausu šalių ir miestų, kuriuos skiria gana nedidelis atstumas jūrai, todėl yra daug galimybių plėtoti trumpųjų nuotolių jūrų laivybą. Adrijos jūros greitkelis¹⁶ yra pavyzdys, kaip galima teikti perspektyvią ir patikimą transporto paslaugą taikant transeuropinę daugiarūšio transporto sistemą. Prie Kroatijos ir Graikijos pakrančių yra daug salų, todėl labai svarbu vystyti tarpvalstybinį susisiekimą keltais.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, prioritetinių į planuojamą uostų strategiją ir būsimus su TEN-T susijusius veiksmus įtrauktinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- tinkamiausių jungčių, procedūrų ir infrastruktūros, kurios palengvintų prekybą su pietų, vidurio ir rytų Europos šalimis, kūrimas;
- tinkamiausių susisiekimo būdų kuriant paklausa grindžiamą integruotą mažo anglies dioksido kiekio jūrų transporto tinklą visame regione, ieškojimas didelį dėmesį skiriant susisiekimui su salomis;
- ilgalaikio aplinkosauginio ir ekonominio tvarumo didinimas.

Konkretūs veiksmų variantai galėtų būti susisiekimo tarp uostų ir žemyninių teritorijų gerinimas ir greito jūrų transporto erdvės be kliūčių kūrimo užtikrinimas (administracinės ES vidaus susisiekimo jūromis naštos sumažinimas regione arba uostų paslaugų veiksmingumo ir kokybės skatinimas regione).

1.2.2 Pakrančių ir jūrų turizmas

Turizmas – viena iš pagrindinių su jūra susijusių ir sparčiai besivystančių veiklos rūšių – yra labai svarbus ekonominiu atžvilgiu. Jis itin naudingas regiono ekonomikai, nes jam plečiantis kuriamos darbo vietos ir skatinamas pakrančių ir jūrų kultūrinio paveldo išsaugojimas. Adrijos ir Jonijos jūrų regiono prekybos rūmų forumas sukūrė bendrą prekių ženklą „AdriLon“. Norint sušvelninti galimą neigiamą intensyvaus pakrančių turizmo poveikį pakrančių ir jūrų aplinkai, su kuria ši turizmo rūšis glaudžiai susijusi, būtina tinkamai jį valdyti. Pavyzdžiui, atliekų apdorojimo ar nuotekų valymo įrenginius reikia pritaikyti taip, kad atliekos ir nuotekos nebūtų šalinamos tiesiai į jūrą.

Sparčiai plečiasi Adrijos ir Jonijos jūrų kruizinių laivų sektorius. Venecija ir Dubrovnikas yra vieni iš 10 pagrindinių Europos keleivinių kruizinių laivų uostų. Vis didėjantis rinkos pasidalijimas ir nauji verslo modeliai atveria naujų galimybių įvairiuose uostuose.

Galiausiai pakrančių ir jūros dugno kultūrinis ir archeologinis paveldas yra svarbus tiek turizmui vystyti, tiek bendrai tapatybei formuoti.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, prioritetinių vystytinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

---

16 ADRIAMOS.

- tvaraus pakrančių ir jūrų turizmo vystymosi rėmimas skatinant diegti inovacijas ir kurti bendras rinkodaros strategijas ir produktus;
- sektoriaus tvarumo užtikrinimas ribojant jo aplinkosauginį pėdsaką ir atsižvelgiant į klimato kaitos poveikį;
- tvarios kruizinių laivų turizmo plėtros skatinimas;
- kultūrinio paveldo vertės didinimas ir didesnis jo vertinimas.

Konkretūs veiksmų variantai galėtų būti bendrų prekių ženklų kūrimas siekiant skatinti turizmą regione, taip tęsiant Adrijos ir Jonijos jūrų regiono Prekybos rūmų pradėtą darbą, ir naujų kruizinių laivų sektoriaus verslo modelių nustatymas.

1.2.3 Akvakultūra

ES akvakultūros sektoriuje tiesiogiai sukurta maždaug 80 000 darbo vietų, todėl jis yra gyvybiškai svarbus pajamų šaltinis daugelyje ES pakrančių vietovių. Italija ir Graikija yra vienos iš daugiausiai žuvų užauginančių šalių visame Viduržemio jūros regione – jose užauginama daugiau nei 284 000 tonų žuvų per metus.

Kuriant stiprų, aukštos kokybės ir aplinkos bei ekonomikos atžvilgiu tvarų Europos akvakultūros sektorių, būtų galima sukurti daugiau darbo vietų ir tiekti daugiau sveikų maisto produktų. Stiprinant akvakultūros sektorių galima sumažinti žvejybos intensyvumą ir padėti išsaugoti žuvų išteklius. ES aplinkos teisės aktuose deramai atsižvelgiama į neigiamo poveikio švelninimą.

Tačiau visiškai išnaudoti ES akvakultūros teikiamas galimybes trukdo įvairios kliūtys: ribotos galimybės naudotis erdve ir gauti licencijas, pramonės susiskaidymas, ribotos galimybės gauti parengiamojo etapo kapitalą arba inovacijoms skirtas paskolas, taip pat daug laiko reikalaujanti administracinė procedūra ir biurokratinė našta. Įgyvendinant subsidiarumo principą visiškai atitinkančią bendros žuvininkystės politikos reformą, akvakultūros plėtotę siūloma skatinti taikant koordinuotą metodą, grindžiamą neprivalomomis strateginėmis gairėmis ir bendrais prioritetais, taip pat keičiantis geriausia patirtimi pagal atvirą koordinavimo metodą. Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, prioritetinių vystytinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- naujų darbo vietų ir verslo galimybių kūrimas toliau atliekant mokslinius tyrimus ir diegiant inovacijas;
- priemonių, kuriomis galima rasti tinkamus akvakultūrai vandenį, įskaitant priemones, kuriomis galima nustatyti veiklą, kurią galima sieti su kitų rūšių ekonomine veikla, kūrimas laikantis JEP principų.

Konkretūs veiksmų variantai galėtų būti bendradarbiavimas siekiant sumažinti administracinę našta ir erdvinio planavimo gerinimas keičiantis geriausia patirtimi.

2 KRYPTIS. Labiau tausojama jūrų aplinka

Adrijos ir Jonijos jūrose ir jų pakrantėse gausu įvairių buveinių ir gyvūnų bei augalų rūšių. Abiejose jūrose aptinkama posidonijų sąžalynų ir įvairių jūrų žinduolių¹⁷.

Dėl bendro intensyvios žmogaus veiklos ir topografinių savybių poveikio šios buveinės yra labai neatsparios taršai. Pakrančių valstybės bendradarbiauja pagal Jūrų strategijos pagrindų direktyvos, Barselonos konvencijos ir jos protokolų, taip pat Jungtinės Adrijos jūros ir jos pakrančių teritorijų apsaugos komisijos reguliavimo sistemas.

Didelį poveikį Adrijos jūrai turi upių nuotėkis. Beveik trečdalis Viduržemio jūros žemyninio vandens įteka į šiaurinę ir centrinę Adrijos jūros dalis. Dėl to vyksta eutrofikacija – viena iš pagrindinių šiai vietai kylančių grėsmių¹⁸. Todėl norint, kad jūrų aplinka būtų geros būklės, reikia įgyvendinti Vandens pagrindų direktyvos nuostatas.

Jūrų šiukšlės yra ne tik estetinė problema – dažnai jos kelia didelį pavojų jūrų augalams ir gyvūnams. Didžioji tokių šiukšlių dalis – komunalinės atliekos, nuotekos iš turizmo infrastruktūros ir atliekų sąvartynų – susidaro dėl sausumoje vykdomos veiklos.

Tai vietai būdingas ir intensyvus jūrų transporto eismas, dėl kurio iš laivų ir uostų išmetami teršalai, kyla avarijų rizika ir pavojus, kad išpilant balastinį vandenį gali atsirasti svetimų invazinių rūšių. 2005 m. Kroatija, Italija ir Slovėnija pasirašė susitarimą dėl Paregioninio nenumatytų atvejų plano¹⁹ – juo nustatoma teisinė ir veiklos sistema, kurią įdiegus būtų galima išvengti jūrų taršos incidentų ir likviduoti jų padarinius.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, atitinkamos ES politikos prioritetinių vystytinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- geros jūrų ir pakrančių aplinkos ekologinės būklės užtikrinimas iki 2020 m., laikantis atitinkamo ES *acquis* ir Barselonos konvencijos ekosistemų metodo;
- biologinės įvairovės, ekosistemų ir jų ekonomiškai naudingų funkcijų išsaugojimas įgyvendinant Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ projektą ir jį valdant, taip pat atsižvelgiant į atitinkamą pagal Barselonos konvenciją atliekamą darbą;
- jūrų šiukšlių kiekio sumažinimas, be kita ko, geriau tvarkant atliekas pakrančių teritorijose;
- tolesnis paregioninio bendradarbiavimo stiprinimas ir esamų priemonių, visų pirma Europos jūrų saugumo agentūros (angl. santr. EMSA) nustatytų priemonių, susijusių su didelių naftos išsiliejimų prevencija, pasirengimu jiems ir koordinuotu jų padarinių likvidavimu, taikymo stebėjimas, taip pat tyrimas, kaip geriau pasinaudoti ES turimais ištekliais.

Konkretūs veiksmų variantai galėtų būti saugomų jūrų teritorijų institucijų, siekiančių išsaugoti biologinę įvairovę, keitimasis geriausia patirtimi, Adrijos jūros saugomų teritorijų tinklo „AdriaPAN“ pradėto darbo tęsimas, taip pat Paregioninio nenumatytų atvejų plano įgyvendinimas, galbūt jį pradėdant taikyti ir kitose Adrijos ir Jonijos jūrų regiono valstybėse.

17 Pirminis integruotas Viduržemio jūros vertinimas, atitinkantis ekosistemomis grindžiamo metodo 3 pakopą.

18 Žr. ankstesnę išnašą.

19 Paregioninis nenumatytų atvejų planas, skirtas didelių Adrijos jūros taršos incidentų prevencijai, pasirengimui jiems ir jų padarinių likvidavimui.

3 KRYPTIS. Saugesnė jūrų aplinka

Su žmonių sveikata ir gera aplinkos būkle, sauga ir saugumu susiję uždaviniai neapsiriboja vienos valstybės jūrų ribomis. Sinerginio regioninio atsako turėtų būti siekiama vienodai įgyvendinant galiojančias ES ir tarptautines taisykles ir pasinaudojant naujomis technologijomis.

Kai kurios trečiosios regiono valstybės turėtų gerinti savo, kaip vėliavų valstybių, veiklos rodiklius ir siekti aukštesnės vietos Paryžiaus susitarimo memorandume dėl uosto valstybės kontrolės nustatytame veiklos rodiklių sąrašė. Tiksliai įgyvendinant ES ir tarptautines taisykles bus ilgainiui prisidedama prie kokybiškos laivininkystės regione, bus sudarytos visiems vienodos sąlygos, skatinamas judumas, o šalys kandidatės ir potencialios šalys kandidatės palaipsniui rengiamos stoti į ES. Turi būti siekiama sukurti galiojančių ES ir tarptautinių taisyklių laikymosi kultūrą.

Šį regioną per metus praplaukia daugiau keleivinių laivų nei kitus regionus, dažnėja naftos ir dujų gabenimas. Tačiau Adrijos ir Jonijos jūromis naudojamosi ne tik prekybiniam jūrų transportui; jomis naudojasi ir nusikaltėlių tinklai, vykdytys neteisėtą migraciją ir kitokią neteisėtą veiklą. Turi būti stiprinamas valdžios institucijų pajėgumas stebėti jūrų eismą, reaguoti į skubius atvejus, gelbėti žmonių gyvybes, atkurti jūrų aplinką, kontroliuoti žvejojimo veiklą ir spręsti saugumo ir neteisėtos veiklos problemas.

Prioritetinių sričių, kurios visų pirma turėtų būti plėtojamos kaimyninėse regiono šalyse atsižvelgiant į veiksmus, vykdomus pagal ES *acquis*, ir laikantis susijusių nacionalinių institucinių sistemų, pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- vėliavų ir uostų valstybių kontrolės, atsakomybės ir laivų draudimo, laivų sanitarijos ir užkrečiamų ligų kontrolės laivuose, avarių tyrimo ir uostų saugumo taisyklių laikymosi kultūros gerinimas;
- nacionalinių arba regioninių jūrininkystės institucijų bendradarbiavimo su ES stiprinimas nustatant priemones, kuriomis sudaromos sąlygos perduoti jūrų eismo informaciją iš vienu nacionalinių laivų eismo stebėsenos ir informacijos sistemų (angl. santr. VTMS)²⁰ į kitas per *SafeSeaNet*;
- sprendimų rėmimo sistemų, avarių padarinių likvidavimo pajėgumo ir nenumatytų atvejų planų kūrimo rėmimas;
- tinkamų įguloms ir šturmanams teikiamos informacijos šaltinių, tokių kaip batimetrija, jūrų dugno kartografija ir hidrografiniai tyrimai, užtikrinimas, taip pat šios informacijos įtraukimas į elektronines laivybos diagramas (e. navigacija), kuriomis visų pirma naudotųsi keleiviniai laivai.

Kaip paaiškėjo per pirmąją konsultaciją su suinteresuotosiomis šalimis raundą, siekiant šių tikslų būtų galima įvertinti galimybę modernizuoti *ADRIREP*²¹ sistemą ir ją įtraukti į *SafeSeaNet*.

20 Laivų eismo valdymo informacijos sistema.

21 Adrijos jūros eismo ataskaitų teikimo sistema.

4 KRYPTIS. Tausi ir atsakinga žvejojimo veikla

Strategija turėtų būti aktyvinamos pastangos plėtoti tausią ir atsakingą ilgalaikę žvejojimą, kad ji ir toliau būtų vienas iš pakrančių teritorijų ekonominių išteklių.

Pirmiausiai reikėtų siekti veiksmingo bendros žuvininkystės politikos (BŽP) principų įgyvendinimo. BŽP remiamas žuvininkystės valdymo metodas, grindžiamas principu „iš apačios į viršų“. Bendrieji žvejojimo svarbioms saugomoms jūrų teritorijoms²² taikomi principai ir priemonės, įskaitant pažeidžiamų buveinių ir tam tikrų rūšių (pvz., vėžlių, delfinų) apsaugos priemonės, taip pat būtų naudingi šiam regionui.

Kroatijos, Italijos ir Slovėnijos administracinės įstaigos ir gamintojų organizacijos jau bendradarbiauja su žvejojimo susijusiais prekybos klausimais; taip bendradarbiaujant įkurtas Adrijos jūros šiaurinės dalies žvejojimo ir akvakultūros socialinės ir ekonominės stebėsenos centras. Toks bendradarbiavimas galėtų būti plečiamas siekiant vykdyti rinkos tyrimus ir teikti paslaugas, užtikrinančias geresnį atsekamumą ir produktų prekybą.

Vykdydami kontrolę, stebėseną ir priežiūrą reikia plėtoti taisyklių laikymosi kultūrą ir lengvinti informacijos perdavimą, grindžiamą kompetencijos mainais, dalijimusi geriausia patirtimi ir tolesniu bendrą veiklos iniciatyvų kūrimu. Reikėtų iširti ir visų tinkamų veiklos priemonių (sistemų, įrangos ir kitų išteklių) modernizavimo galimybes.

Pagal daugiašalę Bendrosios Viduržemio jūros žvejojimo komisijos sistemą ir Maisto ir žemės ūkio organizacijos (angl. FAO) regioninius projektus „Adriamed“ ir „Eastmed“ jau bendradarbiaujama moksliniais ir žvejojimo valdymo klausimais. Šių projektų įgyvendinimą reikėtų gerinti įtraukiant visas dalyvaujančias šalis. Kartu reikėtų regiono šalis skatinti toliau bendradarbiauti moksliniais klausimais ir taip geriau susieti mokslinius tyrimus su žvejojimo ir akvakultūros poreikiais.

Remiantis tuo, kas išdėstyta pirmiau, prioritetinių vystytinų sričių pavyzdžiai galėtų būti tokie:

- siekti tvaraus žvejojimo valdymo, be kita ko, rengiant daugiamečius planus ir priemones, tokius kaip saugomų jūrų teritorijų (plačiąja prasme) kūrimas;
- prisidėti prie žvejojimo pelningumo ir tausumo suinteresuotąsias šalis aktyviau įtraukiant į žvejojimo valdymo ir kitokią veiklą;
- gerinti taisyklių laikymosi kultūrą, saugoti išteklius, lengvinti informacijos perdavimą ir stiprinti bendradarbiavimą žvejojimo kontrolės srityje;
- plėtoti su žvejojimo susijusį mokslinį bendradarbiavimą.

Konkretūs veiksmų variantai galėtų būti rinkos tyrimų ir paslaugų, kuriomis užtikrinama, kad žvejojimo ir akvakultūros produktų prekyba regione būtų aiški, veiksminga ir visiškai atitiktų taikomas taisykles, kūrimas, taip pat keitimasis žvejojimo sektoriaus socialiniais ir ekonominiais duomenimis.

22

Pvz., pagal Viduržemio jūros reglamento 19 straipsnį saugomos žvejojimo teritorijos, pagal BVJŽK sistemą ribojamos žvejojimo rajonai ir Viduržemio jūrai svarbios pagal Barcelonos konvenciją specialiai saugomos zonos (angl. SPAMI).

TOLESNI VEIKSMAI. VEIKSMŲ PLANO KŪRIMAS

Adrijos ir Jonijos jūrų strategija bus išsamiai aprašyta veikslių plane, kurį ketinama parengti antrąjį 2013 m. pusmetį, atsižvelgiant į dabartinius ir planuojamus atitinkamos ES politikos veiksmus. Remiantis šiame komunikate nustatytais kryptimis, plane bus nurodytos prioritetinės sritys ir rekomenduojami rėmimo veiksmai, kad būtų galima spręsti nurodytas problemas ir naudotis minėtomis galimybėmis. Veikslių plane bus nustatyti aiškūs strategiją „Europa 2020“ atitinkantys tikslai. Tokių veikslių imsis regiono suinteresuotosios šalys, su kuriomis dirbs Komisija, įskaitant vyriausybes ir agentūras, regionines įstaigas, savivaldybes, verslo atstovus, mokslininkus ir tarptautines bei nevyriausybinės organizacijas.

Komisija dirbs su šiomis suinteresuotosiomis šalimis ir kitomis regione aktyviai veikiančiomis institucijomis, programas rengiančiomis įstaigomis ir tarpvyriausybėmis organizacijomis, siekdama, kai įmanoma, susieti jų vykdomą veiklą su strategijos tikslais ir nustatyti numatytų veikslių ir projektų įgyvendinimą koordinuojančias įstaigas.

Kad būtų kuo nuosekliau parengtas, stebimas ir įgyvendinamas strategijos veikslių planas, reikėtų apibrėžti strategijos valdymą.

IŠVADOS

Komisija įsitikinusi, kad ši sistema padės visoms šalims siekti strategijos „Europa 2020“ tikslų jūrų turto, jo teikiamų galimybių ir tausaus naudojimo atžvilgiu. Šia sistema lanksčiai ir laikantis įtraukties bei subsidiarumo principų bus skatinama Europos integracija ir teritorinis bendradarbiavimas. Europos Komisija norėtų sužinoti, ar nustatytos prioritetinės sritys apima pagrindinius aktualius klausimus, kurių sprendimas labai priklauso nuo tolesnio bendradarbiavimo. Europos Komisija taip pat domisi, kaip būtų galima veiksmingai ir lanksčiai nustatyti strategijos bei veikslių plano valdymą ir įgyvendinti tai, kas numatyta. Todėl ji ragina Tarybą, Europos Parlamentą, Regionų komitetą ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą išnagrinėti šį komunikatą ir jam pritarti.